

Eventyr For Alle



Hans og Grete

Brødrene Grimm



Hans og Grete

I utkanten av en stor skog bodde det en fattig vedhogger med sin kone og sine to barn. Gutten het Hans, og jenta het Grete. Vedhoggeren hadde ikke stort, hverken å bite i eller å bryte, og en gang da det kom harde tider i landet, kunne han ikke tjene det daglige brød mer. Mens han nå lå i senga om kvelden plaget av tanker, og lå og snudde seg og ikke kunne få fred fra sult og sorg, sukket han og sa til kona si:

«Hva skal det bli av oss? Hvordan kan vi ta vare på de stakkars barna våre når vi ikke har noe til oss selv en gang?»

«Vet du hva, mann?» sa kona. «Tidlig i morgen skal vi ta barna og gå ut i skogen med dem, der hvor den er på det tykkeste. Der tenner vi opp et bål for dem og gir dem hvert sitt stykke brød. Og så går vi til arbeidet vårt og lar dem være der. De finner aldri veien hjem igjen, og så er vi kvitt dem.»

«Nei, kone», sa mannen, «det gjør jeg ikke. Hvordan skulle jeg ha hjerte til å la barna mine være alene i skogen? Snart ville det komme ville dyr og rive dem i hjel.»

«Å, du er en narr», sa kona. «Da må vi jo dø av sult alle fire. Du kan like godt begynne å høvle bord til likkistene med det samme.»

Og slik lot hun ham ikke være i fred til han gav seg.

«Men jeg har så vondt av de stakkars barna», sa mannen.

Men barna var så sultne at de ikke hadde fått sove de heller, og de hadde hørt det stemora sa til faren. Grete gråt bitre tårer, og sa til Hans: «Nå er det ute med oss.»

«Hysj, Grete», sa Hans. «Ikke vær lei deg, vi skal nok klare oss.»

Og da de gamle hadde sovna, stod han opp, tok på seg

den lille trøya si, åpnet den nederste halvdøra og snek seg ut. Ute skinte månen lyst og klart, og de hvite småsteinene som lå utenfor huset lyste som om de var blanke sølvskillinger. Hans bøyde seg ned, og stakk så mange i trøyelomma si som han bare kunne få plass til. Så gikk han inn igjen og sa til Grete:

«Vær ved godt mot, kjære søstera mi, og legg deg bare rolig til å sove. Gud forlater oss ikke.»

Og dermed la han seg til sengs igjen.

Da dagen brøt fram, før sola ennå hadde stått opp, kom alt kona og vekket begge barna: «Stå opp syvsovere! Vi skal ut i skogen og hogge ved.»

Så gav hun dem hvert sitt stykke

brød, og sa: «Her har dere litt til middag. Men spis det nå ikke opp i utide, for dere får ikke mer.»

Grete tok brødet under forkleet, for Hans hadde jo steinene i lomma. Og så dro de alle sammen ut i skogen. Da de hadde gått et lite stykke, stanset Hans og så tilbake mot huset, og det gjorde han rett som det var.



«Hva står du og ser etter, så du blir hengende etter oss andre, Hans?» sa faren. «Skynd deg nå og få beina med deg!»

«Å, far», sa Hans, «jeg ser etter den vesle hvite katten min. Den sitter oppe på taket og ønsker å si farvel til meg.»

Kona sa: «Din narr! Det er ikke katten din, det er morgensola som skinner på skorsteinen.»

Men Hans så slett ikke etter katten, han hadde bare kastet en av de blanke småsteinene sine etter seg på veien.

Da de hadde kommet langt inn i skogen, sa faren: «Gå nå og finn ved, dere barn, jeg skal tenne opp et bål så dere ikke skal fryse.»

Hans og Grete gikk da og bar sammen en hel stor haug med kvister, så stor som et lite fjell. Så satte faren fyr på kvistene, og da det flammet på det beste, sa kona:

«Legg dere nå ned her ved ilden, barn, og hvil dere litt mens vi går inn i skogen og hogger ved. Når vi er ferdige kommer vi tilbake og henter dere.»

Hans og Grete satt ved varmen, og da det ble middag spiste begge brødstykket sitt. Og siden de hørte øksehogg inne i skogen, så trodde de at faren var i nærheten. Men det var ikke øksehogg de hørte, det var bare ei grein som faren hadde bundet fast til et tørt tre, og som vinden slo mot stammen. Og da de hadde sittet slik lenge, ble de så søvnige at øynene lukket seg av seg selv, og så sovnet de tungt.

Da de langt om lenge våknet, var det mørke natta. Grete begynte å gråte, og sa: «Hvordan skal vi komme ut av skogen nå?»

Men Hans trøstet henne: «Bare vent en stund, til månen har kommet opp, så skal vi nok finne veien.»

Og da fullmånen hadde kommet opp, så tok Hans den lille søstera si i hånda og gikk etter småsteinene, som lystet som

nyslagne sølvskillinger og viste dem veien. De vandret hele natta, og da det begynte å gry av dag, stod de igjen ved sin fars hus. De banket på døra, og da kona lukket opp og så at det var Hans og Grete, sa hun:

«Uskikkelige barn dere er! Hva har dere sovet så lenge i skogen etter? Vi trodde aldri dere skulle komme hjem!»

Men faren ble så glad – for det hadde gått svært inn på ham at han hadde latt dem være igjen der ute i skogen alene.

Det varte ikke lenge, så var nøden på ferde igjen, og på natta hørte barna at stemora lå i senga og sa til faren: «Nå er alt sammen spist opp igjen. Vi har bare et halvt brød, og så er den visa ute. Barna må bort. Vi skal føre dem dypere inn i skogen, så de ikke finner veien ut av den igjen, ellers er det ingen frelse for oss.»

Dette falt mannen tungt på hjertet, og han tenkte: «Det var bedre om du delte din siste bit med barna dine.» Men kona ville ikke høre på noe av det han sa, hun bare skjente og beskyldte ham. Og den som har sagt A, må også si B, så siden han hadde gitt seg første gangen, så han måtte gi seg denne gangen også.

Men barna hadde ligget våkne og hørt denne samtalen også. Da de gamle sov, stod Hans opp igjen og ville gå ut og finne småstein som forrige gang. Men kona hadde låst døra, så Hans kunne ikke komme ut. Men han trøstet den lille søstera si, og sa: «Gråt ikke, Grete, og sov bare rolig. Den gode Gud hjelper oss nok.»

Tidlig om morgenen kom kona og jaget barna opp av senga. De fikk et stykke brød hver, men det var enda mindre enn forrige gang. På veien til skogen smulet Hans brødstykket sitt opp i lomma. Han stanset ofte og kastet en brødsmule på veien.

«Hans, hva står du og ser etter?» sa faren. «Få nå beina med deg!»

«Jeg ser etter dua mi. Den sitter på taket og vil si farvel til meg», svarte Hans.

«Din narr!» sa kona. «Det er ikke dua di, det er morgensola som skinner på skorsteinen.»

Men litt etter litt kastet Hans brødsmulene etter seg på veien.

Kona førte barna enda dypere inn i skogen enn forrige gang, så langt inn som de aldri hadde vært i sine levedager. Der tente faren opp et stort bål for dem, og mora sa: «Bare sitt her ved varmen, barn, og blir dere søvnige så kan dere sove litt. Vi går inn i skogen og hogger ved, og på kvelden, når vi er ferdige, kommer vi og henter dere.»

Da det ble middag, delte Grete brødstykket sitt med Hans, siden han hadde strødd sitt på veien. Så sovnet de, og kvelden gikk, men det kom ingen for å hente barna, stakkar. De våknet ikke før mørke natta var over dem. Men Hans trøstet søstera si, og sa: «Bare vent, vesle Grete, til månen har kommet opp. Da ser vi brødsmulene som jeg har strødd på veien. De viser oss hjem.»

Da månen så kom, gav de seg i vei, men de fant ikke en eneste smule, for alle de tusener av fugler som flyr i mark og skog, hadde spist dem opp.

Hans sa til Grete: «Vi finner nok veien.»

Men de fant den ikke. De gikk hele natta og en dag til, fra morgen til kveld, men de fant ikke veien ut av skogen, og de var så sultne, for de hadde ikke annet å spise enn to tre bær som vokste her og der. Og da de var så trette at beina ikke ville bære dem mer, så la de seg under et tre og sovnet.

Nå var det tredje morgenen etter at de hadde forlatt sin fars hus. Igjen begynte de å gå, men de kom bare dypere og



dypere inn i skogen, og kom det ikke snart hjelp nå, så måtte de sette livet til der.

Da det hadde blitt middag, så de en fin liten snehvit fugl som satt på ei grein, og den sang så vakkert at de ble stående og høre på den. Og da den var ferdig, slo den vingene sine ut og fløy i forveien for dem, og de fulgte etter den helt til de kom til et lite hus hvor fuglen satt seg på taket. Og da de kom helt fram til huset, så så de at hele huset var laget av kake, og taket var av pannekaker, og vinduene var av lyst sukker.

«Her er det bare å gå i gang», sa Hans, «og få seg et herlig måltid. Jeg skal spise litt av taket, og du Grete kan spise av vinduet, det smaker søtt.»

Hans strakte seg opp på tå og brakk av et lite stykke av taket for å sjekke hvordan det smakte, og Grete gikk bort til vinduet og begynte å gnage på ruta.

Da ropte en lys stemme ut fra stua:

*«Knask og gnag der ute,
hvem gnager på mitt tak og min rute?»*

Barna svarte:

*«Det er vinden, det er vinden,
som suser gjennom linden.»*

Og så begynte de å spise igjen, uten å la seg forstyrre. Hans, som syntes taket smakte godt, rev til seg et stort

stykke, og Grete slo en hel rund vindusrute ut, og satte seg ned og koste seg med den.

Da med ett gikk døra opp, og ut kom det smygende ei eldgammel kone som støttet seg på en stav. Hans og Grete ble så skremt at de slapp det de hadde i hendene, men den gamle ristet på hodet, og sa:

«Å nei, kjære små barn! Hvordan har dere kommet hit? Bare kom inn og vær hos meg. Her skal ingen gjøre dere noe ondt.»

Så tok hun et barn i hver hånd og leide dem inn i huset. Der satte hun frem deilig



mat til dem; melk og pannekaker med sukker på, og epler og nøtter. Så redde hun to små pene hvite senger, og Hans og Grete la seg til sengs og syntes de var i himmelen.

Men den gamle hadde bare gjort seg til da hun var så blid, for hun var en fæl heks som lurte på små barn, og hun hadde bygget kakehuset bare for å lokke dem til seg. Når hun fikk tak i et barn, så drepte hun det og kokte og spiste det, for henne var det en festdag. Heksene har røde øyne, og de kan ikke se langt. Men de kan lukte skarpt, akkurat

som et dyr, og merker når det er mennesker i nærheten. Da Hans og Grete hadde kommet i nærheten av henne, hadde hun ledd stygt, og sagt: «Dem skal jeg få tak i, de skal jeg ikke la slippe unna.»

Tidlig om morgenen, før barna ennå var våkne, stod hun opp. Og da hun så dem begge ligge der så søte, med de runde røde kinnene sine, mumlet hun for seg selv: «Dette blir nok en godbit.»

Så grep hun Hans med den tørre knoklete hånda si, bar ham ut i en liten stall og stengte ham inne i et bur. Han kunne skrike så mye han ville, for det hjalp ikke. Så gikk hun inn til Grete, ristet henne våken, og sa: «Stå opp, din dovenpeis, gå ut og hent vann og kok noe godt til broren din. Han står ute i stallen og skal feites opp. Og når han har blitt god og feit, skal jeg ete ham.»

Grete begynte å gråte sårt, men det hjalp ikke, hun måtte gjøre som den fæle hekse ville.



Til Hans ble det nå kokt den deiligste mat, men Grete fikk bare avfallet. Hver morgen smatt den gamle ut til stallen, og ropte: «Hans, stikk fingeren din ut så jeg kan kjenne om du snart er feit nok.» Men Hans rakte bare et lite hvitt bein ut til henne, og den gamle, som hadde så dårlige øyne, kunne ikke se det, og trodde det var fingeren hans, og hun lurte på hvorfor han ikke ble noe

feitere.

Men da det hadde gått fire uker, og Hans ennå var like mager, da ble hun så utålmodig at hun bestemte seg for å ikke vente lenger.

«Hei, Grete!» ropte hun til den lille jenta. «Vær flink og bær inn vann, for uansett om Hans nå er feit eller mager, så skal jeg slakte og koke ham i morgen.»

Å, så den stakkars lille søstera gråt og bar seg da hun måtte bære på alt vannet. Tårene rant nedover kinnene på henne.

«Kjære Gud, å hjelp oss!» ropte hun. «Å, det hadde vært bedre om de ville dyrene i skogen hadde spist oss opp, da hadde vi vært døde sammen.»

«Bare spar på tårene», sa den gamle. «De hjelper deg ikke allikevel.»

Tidlig om morgenen måtte Grete opp og henge opp gryta med vann og tenne ild under.

«Først skal vi bake», sa den gamle. «Jeg har alt gjort bakerovnen klar og knadd deigen.» Så dyttet hun stakkars lille Grete ut til bakerovnen, der flammene allerede stod ut av døra. «Kryp inn», sa heksa, «og se om det er varmt nok, så vi kan sette inn brødet.»

Og når Grete så gikk inn, hadde hun tenkt å stenge døra så Grete ble stekt, og så spise henne også.

Men Grete forstod hva det var hun hadde i



tankene, og sa: «Ja, men jeg vet ikke hvordan jeg skal gjøre det. Hvordan skal jeg komme meg inn i ovnen?»

«Di dumme gås», sa den gamle. «Åpningen er stor nok. Se her, jeg kunne klart å kommet inn, jeg.»

Og dermed krøp hun opp og stakk hodet inn i bakerovnen. Da sprang Grete til og dyttet henne langt inn i ovnen, og så smalt hun jerndøra igjen og slo slåen for. Huttetu, så heksa da begynte å hyle og skrike, det var fælt å høre på! Men Grete sprang av sted, og den ugudelige heksa måtte bare brenne opp.

Men Grete løp til Hans det forteste hun kunne. Hun lukket stallen opp, og ropte: «Hans, nå er vi fri! Den gamle heksa er død!»

Da løp Hans ut, som en fugl som flyr ut av buret når en lukker opp døra for den. Å nei, hvor glade de var nå! De falt om halsen på hverandre, de hoppet rundt og kysset hverandre. Og siden de ikke trengte å være redde for heksa mer, så gikk de inn i huset, og der stod det i alle hjørner kister og kasser med perler og edelstener.

«Dette er enda bedre enn småsteinene mine», sa Hans, og stakk så mange ned i lommene som det var plass til.

Og Grete sa: «Jeg vil også ha noe med hjem.» Og så fylte hun hele det lille forkleet sitt.

«Men nå må vi av sted», sa Hans, «så vi kan komme ut av denne trollsbogen.»

Da de hadde gått et par timer, kom de til et stort vann.

«Her kan vi ikke komme over», sa Hans. «Jeg ser verken vei eller bro.»

«Det er ingen båt her heller», sa Grete, «men der borte svømmer ei hvit and. Når jeg ber den, så hjelper den oss over.» Så ropte hun:

*«Lille and, lille and,
her står Grete og Hansemann.
Men her er verken vei eller bro,
ta oss på ryggen begge to.»*

Anda kom da svømmende, og Hans satte seg på den og bad søstera sette seg bak ham.

«Nei», svarte Grete. «Det blir kanskje for tungt for anda. Den får føre oss over en om gangen.»

Det gjorde da det snille dyret, og da de hadde kommet lykkelig over og hadde gått et lite stykke lenger, syntes de skogen så mer og mer kjent ut, og med ett så de langt borte huset til sin far. Da begynte de å springe, og kom styrtende inn i stua og kastet seg om halsen på faren. Og mannen hadde ikke hatt en glad time siden han hadde latt barna være igjen i skogen. Men kona, hun var død.

Grete ristet ut alt det hun hadde i forkleet, så perlene og edelstenene hoppet rundt i stua, og Hans tok den ene håndfullen etter den andre ut av lomma og la det sammen med det andre. Da var det slutt på all deres sult og sorg, og så levde de sammen lenge i bare glede.



Les og hør kjente og ukjent eventyr,
gratis på norsk!

eventyrforalle.no



PATREON

| EventyrForAlle

Tysk folkeeventyr fra samlingene til Jacob Grimm (1785–1863) og Wilhelm Grimm (1786–1859). (Offentlig eiendom - public domain)

Originaltittel: Hänsel und Grethel

Norsk oversettelse: Ingeborg von der Lippe Konow (1860-1929)

Teksten er redigert av Karl-Robert Rønning.

Basert på:

- Norske oversettelsen "Hans og Grete" av Konow fra [Grimms eventyr. Anden samling, 1897 \(nb.no\)](#) (Offentlig eiendom - public domain)
- Tyske originalteksten "Hänsel und Grethel" fra [Kinder- und Haus-Märchen Band 1, 1857 \(de.wikisource.org\)](#) (Offentlig eiendom - public domain)



Dette verket er lisensiert under følgende Creative Commons lisens: Navngivelse-DeLPåSammeVilkår 4.0 Internasjonal. For å se en kopi av denne lisensen, besøk

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Illustratør: Arthur Rackham (1867-1939)

Kilde: [Hansel & Grethel & other tales by the brothers Grimm, 1920 \(archive.org\)](#)



Dette arbeidet er fri for kjente opphavsrettsrestriksjoner.